

Mapy w przewodnikach mają bardzo różne, często dziwne, skale. Wiele z nich jest po prostu bez skali, lub są tak silnie zmniejszone, że przypominają odrwane szkie. Ostrożnie z ich używaniem! Natomiast wielką zaletą przewodników są plany małych miast oraz szkie ciekanych okolic, zabytków czy np. jaskini. Dzięki temu mamy dużo mapek okolic Warszawy (Herz). Użyteczne są też wszelkiego rodzaju panoramy, choć można to samo odczytać z mapy. W ogóle przewodniki są olbrzymią skarbnicą wiedzy, choć nie zawierają nigdy wszystkich informacji. Dla ogólnej orientacji (oraz szybkiego źródła informacji) warto jest posiadać DUŻY przewodnik po Polsce.

UWAGA: Mapy i przewodniki należy kupować, gdy są, a nie gdy będą nam potrzebne.

TREŚĆ mapy obejmuje:

- a) część geograficzną
- b) część turystyczną, o której najczęściej zapominamy

Na podstawie treści turystycznej można planować:

1. trasę (zabytki, kościoły, cerkwie, parki narodowe i rezerwy przyrody, muzea, jaskinie, SZLAKI)
2. noclegi (domy PTTK, schroniska, bawółki, pola namiotowe, schroniska PTSM)
3. dojazdy (drogi, koleje, stacje kolejowe, przystanki PKS, wyciągi)

Należy nauczyć się korzystania z treści turystycznej:

NAJWAŻNIEJSZA JEST JEDNAK

PRAKTYKA

TERENOZNAWSTWO

SKALA: stosunek długości odcinka na mapie do odpowiadającego mu odcinka w terenie

$$SKALA = \frac{\text{dług. odcinka na mapie w cm}}{\text{dług. odcinka w terenie w cm}}$$

Jeśli mapa nie ma skali, to możemy ją znaleźć:

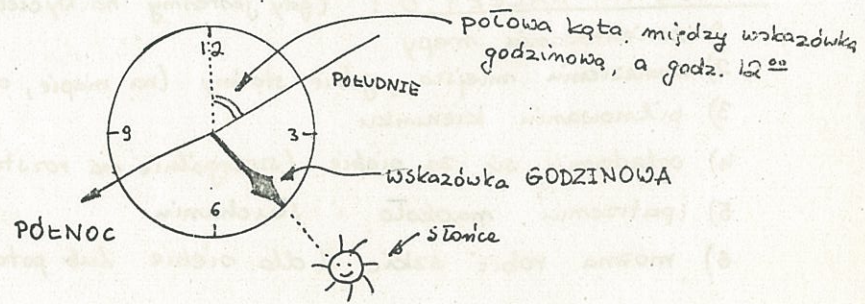
- a) mierząc odpowiednie odcinki na mapie i w terenie
- b) porównując mapę z inną mapą

KIERUNKI ŚWIATA wyznaczamy za pomocą:

- a) BUSOLI / KOMPASU (busola to kompas z przyrządami celowniczymi, a kompas pokazuje tylko kierunki świata)

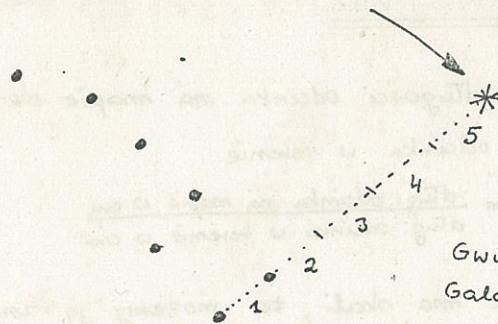
Polecenia godne są kompasy olejowe, np. produkcji NRD (do nabycia w Składnicy Harcerskiej, szczególnie poza Warszawą, oraz w NRD). Najlepsze są takie z dużą płytką z plexi, różnymi podziałkami, lupką oraz licznikiem (można liczyć setki kroków, przecinka lub chmurki na niebie).

- b) SŁOŃCA - cień np. drzewa pokazuje: zachód o 6⁰⁰, północ o 12⁰⁰, wschód o 18⁰⁰, można użyć zegarek

c) GWIAZDY POLARNEJ

Znajdujemy Wielki Wóz, przedłużamy linię łączącą tylne „kopa” 4 razy, a jej koniec pokazuje Gwiazdę Polarą.

Gwiazda ta wskazuje północ Galaktyki i „nie rusza się” w czasie obrotu Ziemi.

AZYMUT: „Azymut, azymut ... jest to kąt między północą a kierunkiem marszu.” (za: Tytus, Romek i Atomek. Stąd też wiemy, że nie należy używać kompasu w okolicach różnego zelastwa). Kąt liczy się zgodnie z ruchem wskazówek zegara.

ZABIERAĆ NALEŻY:

- 1) MAPE
- 2) KOMPAS
- 3) ołówek i papier (najlepszy w kratkę) oraz Linijki
- 4) kątomierz
- 5) latarkę (szczególnie w nocy)
- 6) mapnik (dobrze są celuloidowe teczki z biur)
- 7) ZEGAREK (chyba każdy ma)

KIEDY PROWADZIMY GRUPĘ, NIE MOŻNA ZAPOMNIEĆ O NICZYM.

PAMIĘTAĆ NALEŻY O: (gdy jesteśmy na wycieczce)

- 1) zorientowaniu mapy
- 2) znalezieniu miejsca, gdzie stojemy (na mapie, oczywiście)
- 3) pilnowaniu kierunku
- 4) oglądaniu się za siebie (szczególnie na rozstajach)
- 5) patrzemiu naokoło i słuchaniu
- 6) można robić szkice (dla siebie lub potomnych)

MAPY dzielą się na:

- a) kreskowe (rzeźba terenu przedłożona jest za pomocą kresek)
- b) poziomicowe (poziomie zaznaczone za pomocą linii)
- ~~c) poziomicowe - cieniowane~~ (cieniowane są stoki, po jednej stronie górnictwa)
- d) hipsometryczne (poszczególne wysokości - między poziomiami - oznaczone są różnymi kolorami)
- ~~e) hipsometryczne - cieniowane~~
- f) cieniowane

TURYSTYCZNE mapy Polski dostępne są jako

- a) samodzielne
  - b) w różnego rodzaju przewodnikach:
- Mapy ^{samodzielne} wydawane są w bardzo różnych skalach, od 1:25 tys. do 1:400 tys. Nie pokrywają całego obszaru Polski. Najlepiej jest z górami, ale nawet najlepsze mapy nie pokrywają się z rzeczywistością. Należy uważać szczególnie na przebieg szlaków (najczęściej bardzo niedokładny).

Niektóre mapy (np. plany miast) nie mają w ogóle podziałki (rada: obliczyć).

Cała Polska pokryta jest przez tw. mapy krajoznawczo - turystyczne w skali 1:500 tys. Po nowym podziale administracyjnym została wydana nowa ich seria - po kilka województw na jednej. Są to ogólne mapy, nadają się do autokarówek. Zamierzają też treści turystyczną oraz informacje na odwrocie.

Swego czasu dostępne były mapy zabytków w układzie starych województw. Dobre do szybkiego zapoznania się z terenem. Wyszło też kilka map szlaków wodnych.